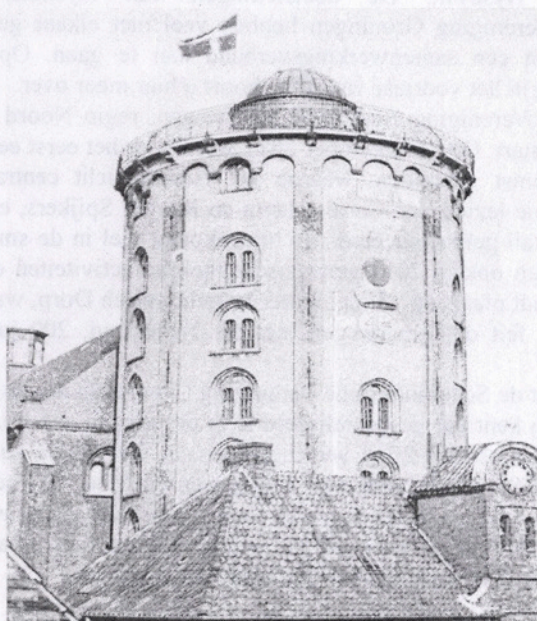

FNRK Futhark

Verenigingsblad van de Scandinavische Vereniging Groningen

Jaargang 8 nummer 1, maart/april 2014

Welkom

Beste leden van de Scandinavische Vereniging Groningen,

De Scandinavische Vereniging Groningen kijkt terug op een bewogen jaar 2013. Op 17 september moesten we afscheid nemen van Sandra Jolien Westerhof die na een kort en heftig ziekbed op 11 september 2013 op veel te jonge leeftijd was overleden. Sandra was een actief bestuurslid van de Scandinavische Vereniging, vol van mooie ideeën voor lezingen en andere activiteiten, ze was bovendien zeer betrokken bij de uitgave van de Futhark. We missen haar zeer en dragen dit eerste nummer van de Futhark na haar overlijden aan haar op.

2013 was ook een jaar van nieuwe samenwerking. Na de aankondiging dat de universiteit van Groningen met ingang van september 2014 de talen Deens en Noors uit haar programma gaat schrappen, is er intensief overleg geweest met de studievereniging Nystrom. De doelstellingen van Nystrom en van de Scandinavische Vereniging Groningen hebben veel met elkaar gemeen. Daarom werd besloten om een samenwerkingsverband aan te gaan. Op de Algemene Ledenvergadering in het voorjaar van 2014 hoort u hier meer over.

Ook met de Vereniging Nederland-Noorwegen, regio Noord is in 2013 een samenwerking gestart. Op 15 december 2013 werd voor het eerst een gezamenlijke decemberbijeenkomst gehouden, waarop het Noorderlicht centraal stond. Niet alleen in een mooie lezing van Carla Joustra en Marjan Spijkers, er werd ook een Noorderlichtcocktail geïntroduceerd. De bijeenkomst viel in de smaak en de twee verenigingen zullen ook in 2014 gemeenschappelijke activiteiten organiseren. De eerste daarvan vindt plaats op 15 mei in het Scandinavisch Dorp, waar we aandacht besteden aan het feit dat Noorwegen, net als Nederland, 200 jaar geleden een grondwet kreeg.

Het verheugt de Scandinavische Vereniging Groningen dat de stad Groningen ook een uitgeverij kent die gespecialiseerd is in de uitgave van bijzondere boeken uit Scandinavië. In februari 2014 verscheen *De kat van Dovre en andere Noorse volkssprookjes* uit de verzameling van Asbjørnsen en Moe. Het bestuur heeft een exemplaar van deze uitgave ontvangen en vraagt daarvoor graag uw aandacht. Als u voor een volgende Futhark deze uitgave wilt bespreken, bent u van harte welkom om u aan te melden. Het bestuur zal u het boek dan toesturen.

Rest me alleen u allen een mooi verenigingsjaar te wensen. Namens het bestuur nodig ik u graag uit bij onze komende activiteiten,

Janke Klok,
voorzitter

De Scandinavische Vereniging Groningen in 2013

In 2013 heeft de Scandinavische Vereniging weer tal van activiteiten mogen organiseren voor haar leden en voor andere belangstellenden. Op de acht avonden (of middagen) gewijd aan geheel verschillende onderwerpen, ontvingen we in totaal zo'n 150 personen. Twee van de activiteiten deden we dit jaar samen met de Vereniging Nederland-Noorwegen Regio Noord. De samenwerking is door beide verenigingen positief ontvangen en we zullen deze dan ook zeker de komende jaren voortzetten. Ook met studievereniging Nystrom, die zal ophouden te bestaan als gevolg van de door ons zeer betreunde opheffing van de studie Scandinavistiek in Groningen, hebben we dit jaar gesproken over nauwere samenwerking en de mogelijkheden om studenten meer bij onze vereniging te betrekken.

Het verenigingsjaar begon op *31 januari* met de film Brieven aan Vader Jacob van de Finse regisseur Klaus Härö. Deze bedachtzame en bijzondere film maakte op de toeschouwers grote indruk, zoals bleek tijdens het nagesprek dat wij na afloop onder de deskundige leiding van Hans van Seventer voerden.

Onze tweede activiteit (samen met de Vereniging Nederland Noorwegen) was op *3 maart* de Museumsalon in de Puddingfabriek, waar Janke Klok, onze voorzitter, een lezing hield over 'De moderne doorbraak in de Scandinavische kunst', waarna we een bezoek brachten aan het Groninger Museum en daar de tentoonstelling Nordic Art 1880-1920 bekeken. De vele schitterende beelden daar hielden ons urenlang in de ban van de Noordse wereld en de zeer diverse manieren waarop deze tot uitdrukking gebracht kan worden.

Op *28 maart* hield Nelleke IJssennagger voor ons een lezing over de Nederlands-Scandinavische contacten in de Vikingtijd, waarin zij inging op de invloed van de Vikingen op het Nederland van die periode. Een voor velen relatief nieuw en onbekend aspect van de Vikingtijd werd beeldend aan ons overgebracht.

De Algemene Ledenvergadering op *24 april* sloten we af met een literaire uitdaging, waar we de aanwezigen vroegen een proza-fragment of een gedicht uit Scandinavië met de anderen te delen. De discussies die voortkwamen uit de pogingen het fragment te herkennen zorgden voor een levendige avond op. Een experiment dat een vervolg verdient!

Een door velen gewaardeerde avond was het op *5 juni* door Mark Gooskens gepresenteerde verhaal 'Borgen : inleiding in de Deense politiek, zijn er parallellen met Nederland?'. Hierbij ging hij in op de achtergronden van de bekende en ook in ons land populaire Deense TV-serie en zocht hij naar vergelijkbare situaties in de reële politiek in zowel Denemarken als in Nederland.

Na de zomer begonnen we op *31 oktober* met Ivar Aasen en het Noorse tweetalensysteem, waarin Roald van Elswijk het leven van Ivar Aasen verbond met de ontwikkeling van het Nynorsk als tweede officiële taal in Noorwegen in het midden van de 19e eeuw. Ook hier zorgden de geconstateerde parallellen met Nederland voor boeiende discussies.

Op *27 november* verplaatsten wij ons naar het echte hoge Noorden met Nelleke Kralt en het verslag van haar onderzoek Op zoek naar het Groenlandse kinderboek. Hierbij kwam het brede spectrum van de Groenlandse geschiedenis en taalpolitiek uitgebreid ter sprake.

Het jaar werd traditioneel afgesloten met een decemberviering, die we dit keer op *15 december* samen met de VNN hielden. Het werd een geslaagde middag met heerlijke door de bezoekers meegebrachte lekkernijen en leuke voordrachten door Carla Joustra en Marjan Spijkers over het noorderlicht in de donkere winter nacht. Dit thema inspireerde tot het vertellen van eigen ervaringen en de middag werd mede hierdoor een gezellig samenzijn van leden van beide verenigingen, die elkaar zo beter hebben leren kennen. En we hebben allemaal genoten van de heerlijke Noorderlicht-cocktail!

Voor het volgende nummer van Futhark is uw bijdrage van harte welkom. Dus mocht u zelf een lekker recept hebben of de andere leden bijvoorbeeld willen attenderen op een fraaie Scandinavische tentoonstelling of voorstelling dan kunt u uw bijdrage sturen naar scandinavischevereniging@home.nl of Scandinavische Vereniging Groningen, Hardewikerstraat 32, 9712 GT Groningen.

Ook voor het volgende kunt u terecht bij de secretaris: heeft u een idee voor een lezing of kent u een spreker die een verhaal enthousiast voor ons publiek kan vertellen? Laat het ons dan weten!

Programma voorjaar 2014

3 april: ALV

Op 3 april om 19:30 uur wordt onze Algemene ledenvergadering gehouden in zaal 1312.0013 van het Harmoniegebouw. Na de ledenvergadering zullen we de avond muzikaal voortzetten. We hebben een verzoek of iedereen zijn of haar favoriete muziekfragment(-en) mee wil nemen. Zo krijgen we hopelijk een gevarieerd muzikaal vervolg op de ALV.

15 mei: Viering van 200 jaar Noorse grondwet

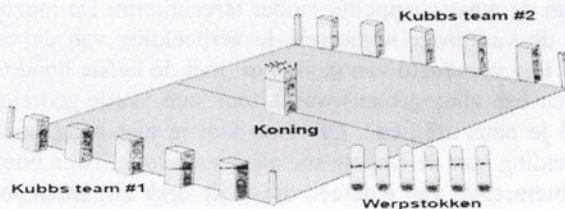
(In samenwerking met de Vereniging Nederland-Noorwegen afdeling Noord)

In het Elanderhus van het Scandinavisch dorp in Eelderwolde zullen drie sprekers deze avond spreken over hun visie op Noorwegen en de Noorse grondwet.

15 juni (reservedatum 22 juni): KUBB

In het Noorderplantsoen organiseren we een middag KUBB met een picknick. Hopelijk staat het weer ons toe om dit op 15 juni te doen. Als het regent verschuiven we de middag naar 22 juni, in de hoop dat de weergoden ons dan wel goed gezind zijn.

De uitnodigingen krijgt u per mail of brief thuis en worden ook op onze website tijdig aangekondigd.

Het programma voor na de zomer is nog niet definitief. Wel hebben we in ieder geval op het programma staan een lezing over Camilla Collett. En natuurlijk in december een decembermiddag samen met de leden van de Vereniging Nederland-Noorwegen, regio Noord.

Het Scandinavië-gevoel van Tom Schilder

Favoriete stad

Kopenhagen. Deze stad bevalt mij om vele redenen, hier volgen er een paar. Er is veel klassieke en veel moderne architectuur. Bijvoorbeeld langs de havenkades zijn pakhuizen veelal woningen of kantoren geworden. Er zijn warenhuizen die je zou kunnen aanzien voor designmusea, maar het onderscheid is dat ze vrij toegankelijk zijn, dat er van de artikelen meerdere exemplaren zijn en dat er een prijskaartje aanhangt... Een ander hoogtepunt is de Rundetårn (de ronde toren – zie de voorkant van de Futhark), gebouwd door de megalomane koning Christian IV die er geen wenteltrap, maar een wentelrijweg in liet aanleggen. Zo kon hij zijn gasten per koets tot boven de stad vervoeren om ze zo uitzicht te bieden over zijn stad en rijk, tot aan Zweden.

In Kopenhagen bieden straatventers 's zomers de rijkdom van het land aan: aardbeien, frambozen en verse doperwtten die je als frisgroen glanzend gezond snoep zo uit de peulen kunt ritsen en eten.

Tenslotte rondt het middernachtelijk vuurwerk boven Tivoli de dag stralend en knallend af (maar dat kan ook wel geschiedenis zijn aangezien de Denen behoorlijk milieubewust zijn).

Favoriete film

Ik ben fan van de Finse regisseur Aki Kaurismäki en vind de film die in hedendaags Nederland "**The man without a past**" heet wel zeer geslaagd. Deze film (die we op 14 maart met onze leden gezien hebben) gaat over een man die na bijna doodgeschoten en -geslagen te zijn, zijn geheugen kwijt is en vervolgens naamloos onderaan de maatschappelijk ladder terechtkomt. De muziek (die veelal melancholiek is), de kurkdroge humor en de verbeelding van de verschoppeling bevallen mij zeer. Een voorbeeld van de humor: met de liefste hond ter wereld (hij heeft nog nooit naar een vlieg gehapt) wordt door haar baasje bedreigd: "Pas op of ik laat mijn hond je neus afbijten". Of "Dan kun je niet meer onder de douche roken". De verbeelding van de laagste sociale klasse toont twee boeiende kanten: zelfs daar is een hiërarchie; van iedereen die in de drek zit, zitten sommigen toch nog dieper en anderen iets minder diep. Daarnaast is er een enorme solidariteit, misschien uit het besef hoe hard men elkaar nodig heeft. Na een bewezen dienst vraagt de hoofdpersoon hoeveel hij verschuldigd is. Het antwoord luidt: "Draai me maar om als je me eens met mijn gezicht in de goot vindt".

Favoriete boek

De keuze van het boek berust niet op stilistische of inhoudelijke kwaliteiten. **De barre pooltocht** van Per Olof Sundman (waarvan de oorspronkelijke titel **Ingenjör Andréas Luftfärd** is) gaat over een ballonvaart in 1897 naar de Noordpool, een tocht die onbedoeld een enkele reis werd. Niet de inhoud staat mij

bij, maar de ontdekking naderhand dat ik geen verzonnen verhaal had gelezen, geen spannend jongensboek, maar een op feiten berustend verhaal. Het zien van een foto in Gyldendals Leksikon van de ballon die in 1930 op Kvitøya werd teruggevonden raakte mij nog het meest.

Favoriete gerecht

Rødgrød med fløde is het lekkerste Deense eten (of was het het woord dat ik het mooiste vind?). Aardbeien met ander rood fruit, puur of gekookt met een scheut verse room of met een paar scheppen geslagen room. Zo smaakt de zomer ten oosten van de Limfjord...

Favoriet woord

Het woord "**møntvask**" (letterlijk "muntwasserij") zette bij mij het infantiele proces van letterlijk nemen op gang. Ik zag een etablissement voor me waar je geld kon laten wassen en dat strookte met mijn eerste indrukken van Jutland in 1981, dat ik heel schoon en net vond. Jaren later vertelde mijn Deense vriendin Birgit (1948) dat zij juist op school had geleerd hoe schoon en net Nederland was, zelfs zo dat er gordijntjes in de koeienstal hingen. Møntvask betekent overigens wasserette.

Favoriete muziek

Mijn muzieksmaak is vrij breed: van Carl Nielsen tot Kim Larsen, Grieg tot Shubert, Aha tot Sibelius. Maar mijn eerste grote liefde was ABBA en daar laat ik het bij.

Håkan Nesser in Groningen

Op 28 februari jongstleden was de Zweedse auteur Håkan Nesser te gast in de Der Aa-kerk. Hij werd geïnterviewd door Paula Stevens. Hij is bekend van de serie over commissaris van Veeteren en onlangs is in de Barbarotti-reeks het vierde boek in het Nederlands verschenen: De slager van Klein-Birma. Nesser vertelde over de bijzondere relatie die de inspecteur met God heeft, over het feit dat hij bij het eerste boek na 200 bladzijden vastgelopen was en daarom bedacht heeft dat Barbarotti een politie-inspecteur moest zijn en vele andere zaken.

Over de serie met van Veeteren vertelde Nesser dat deze eigenlijk niet als serie bedoeld was. Nesser had gepland om slechts één boek te schrijven. Hij wilde de handelingen situeren in een niet-bestaand land. Grappig is dat op de achterflap van de boeken in de VS vermeld wordt dat Maardam in Zweden ligt. Wat ook leuk is om te vermelden, is dat de naam van Veeteren afgeleid is van de auteursnaam Willem Jan van de Weetering.

De avond was georganiseerd door de Culturele Onderneming, die in april een avond organiseert met Herbjørg Wassmo.

CONTRIBUTIE 2014

Via deze weg willen we u er graag nog even aan herinneren: hebt u de contributie voor het jaar 2014 al betaald? De prijzen voor het lidmaatschap in 2014 zijn:

€ 15,00 voor individuen

€ 22,50 voor paren

€ 7,50 voor studenten

We verzoeken u het bedrag dat voor u van toepassing is over te maken op ons rekeningnummer NL16 INGB 0003 3083 05 t.n.v. Scandinavische Vereniging te Groningen.

Mocht u uw contributie al hebben betaald, dan kunt u dit verzoek uiteraard negeren.

Alvast bedankt!

COLOFON

Dit blad is een uitgave van de Scandinavische Vereniging Groningen

De redactie bestaat uit het bestuur van de vereniging
Janke Klok (voorzitter)
Frank Houwaard
(penningmeester/secretaris)
Christa Nagel
Tom Schilder

Het blad wordt gratis verspreid onder de leden van de Scandinavische Vereniging Groningen

Wij zijn te bereiken

per post:
Scandinavische Vereniging Groningen
Hardewikerstraat 32
9712 GT Groningen

via e-mail:
scandinavischevereniging@home.nl

op internet:
www.scandinavischevereniginggroningen.net

via twitter:
[@ScandVerGron](https://twitter.com/ScandVerGron)